

Invid Skäftekärrs järnåldersby

Arkeologisk förundersökning 2022

Skäftekärr (L1959:8136, L1959:8305), Skäftekärr 1:15,
Böda socken, Borgholms kommun, Kalmar län, Öland

Tove Wahlberg Traneskog

Arkeologisk rapport 2023:18

MUSEIARKEOLOGI SYDOST
– en del av Kalmar läns museum

Invid Skäftekärrs järnåldersby

Arkeologisk förundersökning 2022

Skäftekärr (L1959:8136, L1959:8305), Skäftekärr 1:15,
Böda socken, Borgholms kommun, Kalmar län, Öland

Författare
Copyright
Redaktion
Kartor

Tove Wahlberg Traneskog
Kalmar läns museum 2023
Johan Åstrand, Stefan Siverud
Publicerade i enlighet med tillstånd
507-98-2848 från Lantmäteriverket
Kalmar läns museum
1400-352X

Förlag
ISSN

Abstract

Keywords: Öland, Böda, Skäftekärr, Iron Age, Settlement

During three days in September 2022, Museum Archeology Southeast / Kalmar County Museum conducted an archaeological excavation close to the well-preserved Iron Age foundations at Skäftekärr on the north part of the island of Öland.

The investigation area was mostly located in older arable land. During the investigation several settlements remains were found, in the form of pits and hearths, as well as finds of pottery and flint.

One of the hearths was dated by ^{14}C to 253–416 AD, Roman Iron Age, and the transition to the migration period.

The purpose of the archaeological preliminary investigation was to delineate ancient remains L1959:8136 and L1959:8305.

No further archaeological measures have been proposed.

Innehåll

Sammanfattning	7
Inledning	9
Topografi och fornlämningsmiljö	10
Syfte och genomförande	13
Resultat	14
Södra förundersökningsområdet	14
Norra förundersökningsområdet	23
Fynd	26
Tolkning	27
Åtgärdsförslag	28
Referenser	29
Tekniska och administrativa uppgifter	30
Bilagor	31

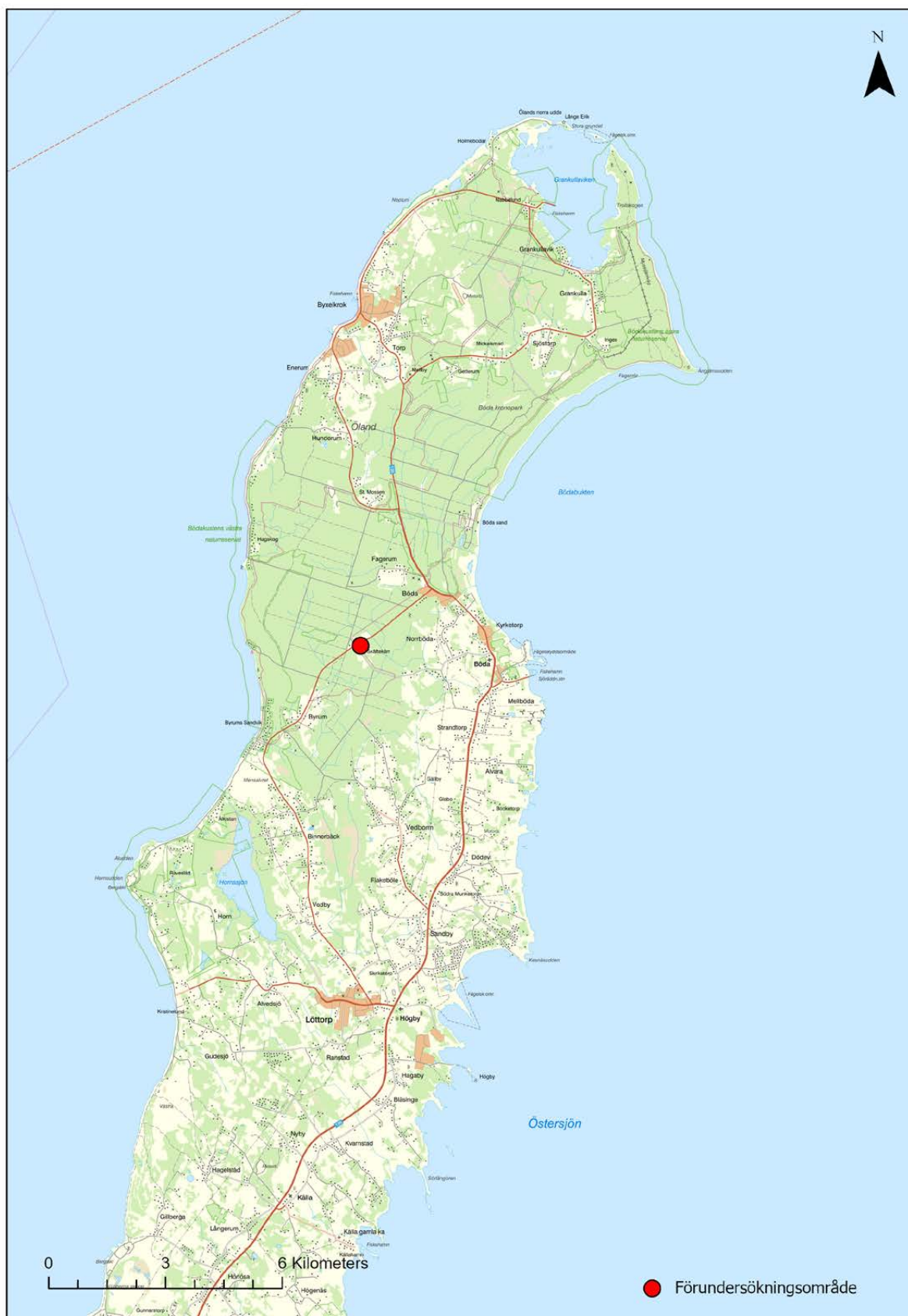
Karta över Kalmar län med platsen markerad.

Sammanfattning

I samband med nybyggnation inom fastigheten Skäftekärr 1:15 utförde Museiarkeologi sydost en arkeologisk förundersökning under hösten 2022. Det berörda området ligger inom byn Skäftekärr vilken har medeltida anor, dock är Skäftekärr mest känt för den mycket välbevarade järnåldersmiljön som innefattar bland annat husgrunder och odlingssystem.

Förundersökningsområdet var till största del beläget i äldre åkermark. Vid undersökningen påträffades ett tiotal anläggningar, i form av gropar och hårdar, samt fynd av keramik och flinta.

Några ytterligare arkeologiska åtgärder har inte föreslagits.

Figur 1. Förundersökningsområdet markerat.

Inledning

Under tre dagar i september 2022 genomförde Museiarkeologi sydost en arkeologisk förundersökning inom fastigheten Skäftekärr 1:15, Borgholms kommun, Öland, se figur 1. Förundersökningen genomfördes i avgränsande syfte, med anledning av en nybyggnation inom

fastigheten. Avgränsningen berörde fornlämningsarna L1959:8136 och L1959:8305, vilka utgörs av hägnadssystem samt förhistorisk husgrund.

Den arkeologiska förundersökningen genomfördes efter beslut från Länsstyrelsen i Kalmar län.

Topografi och fornlämningsmiljö

Skäftekärr ligger i Böda socken på norra Öland. Socknen är Ölands största med sina drygt 12 400 hektar, varav hälften ligger inom Böda kronopark. Även antalet byar inom socknen är stort med öländska förhållanden och utgörs av 17 byar. Topografin i området är flack och det finns stora områden med flygsand som delvis täcker de flacka ändmoräner som sträcker sig i nordväst-sydostlig riktning genom området. I socknen finns ett stort antal registrerade fornlämningar, varav huvuddelen dateras till järnålder. Utmärkande för Böda socken är de mycket välbevarade järnåldersmiljöer med husgrunder, odlingssystem, fägor och gravar (Alexandersson 2021).

Byn Skäftekärr ligger centralt i den södra delen av socknen och har medeltida anor. Byn är omnämnd redan 1360, då Kung Magnus Eriksson byter bort jord i Skäftekärr till Nils Turesson (Bielke) (Axelsson m.fl. 1996). Bebyggelsen i Skäftekärr sträcker sig dock längre tillbaka i tiden, bland annat i form av bebyggelse från järnåldern. I området runt Skäftekärr finns 18 husgrunder, vars placering indikerar att byn bestod av 12–13 gårdar (Fallgren 2006).

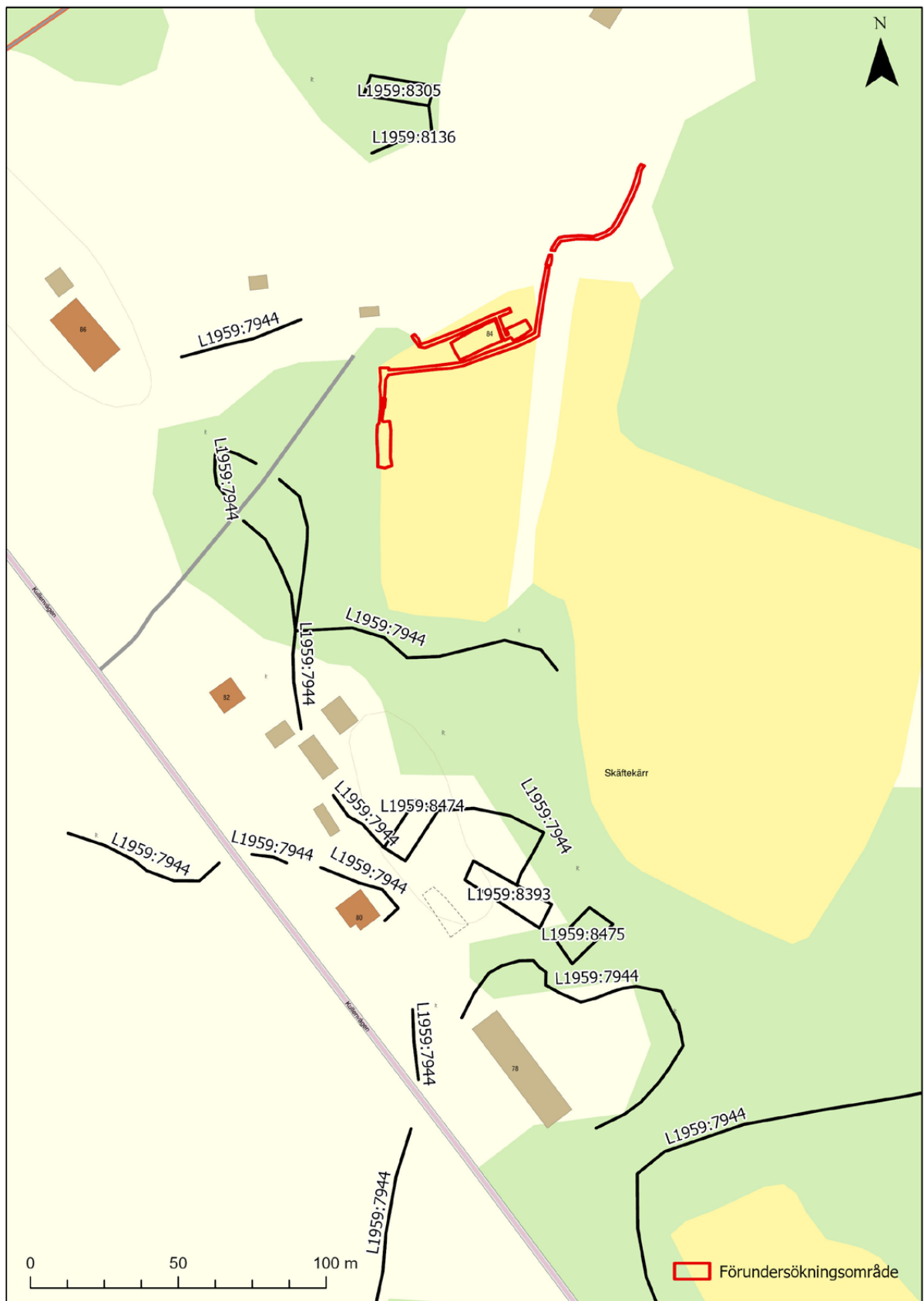
Många av områdets gårdar ligger på någon av de ändmoräner som ligger i nordväst-sydostlig riktning genom området (Fallgren 2006). Centralt i järnåldersbyn, i anslutning till dagens bebyggelse, finns en storgård där grunden har varit byggd av stora moränblock. Delar av den stora grunden har undersökts arkeologiskt och daterats till folkvandringstid-vendeltid (Fallgren 1993, 2001). Storgårdens grund tolkas existerat fram till mitten eller slutet av 600-talet. Andra undersökta husgrunder på Öland har dateringar ända in på

700-talet (Fallgren 2020). Ett hundratal meter nordväst storgårdens grund undersöktes 2002 ett schakt i samband med en kabelnedläggning. Vid undersökningen framkom två, härdar, en grop och en kokgrop. En av härdarna ¹⁴C-daterades till förromersk järnålder (Petersson 2002).

Öland är som helhet berömt för sina synliga bebyggelselämningar från järnåldern och idag finns det omkring 1 300 bevarade huslämningar från perioden kvar i landskapet (Fallgren 2006). Det ursprungliga antalet har naturligtvis varit betydligt större, majoriteten av järnåldershusen togs bort i samband med de genomgripande omställningarna som det öländska jordbruket genomgick från mitten av 1800-talet fram till de första decennierna av 1900-talet (Fallgren 2020).

Även de många hägnadssystemen bestående av stensträngar i anslutning till husgrunder anses vara karaktäristiskt för Ölands fornlämningsbild. Stensträngarna anses generellt ha haft en praktisk funktion som hägnader för att förhindra djur från att beta på den ingärdade åker- och ängsmarken. Stensträngarna tolkas utgöra de enda bevarade delarna av hägnaderna. Stenmaterialen visar även att stensträngarna många gånger varit uppbyggda av röjd sten från den inhägnade åker- eller ängsmarken (Fallgren 2006).

Förundersökningsområdet ligger mellan registrerade fornlämningar vilka består av hägnadssystem (L1959:7944, L1959:8136) samt förhistorisk husgrund (L1959:8305). Hägnadssystemet består av ett omfattande stensträngssystem med en sammanlagd längd om ca 3000 m. Stensträngarna är en- till flerradiga samt en- till flerskiktade.

Figur 2. Förundersökningsområdet samt intilliggande fornlämningar nämnda i texten.

Stensträngarna är 1–3 m breda samt 0,2–0,6 m höga och bildar bitvis vägar eller fägator. Det aktuella området består av äldre åkermark, del av en fägata samt en äldre åkeryta strax söder om det idag rekonstruerade järnåldershuset, se figur 2.

Knappt 200 m söder om det aktuella området börjar Skäftekärrs järnåldersby med storgården närmast i norr (L1959:8393, L1959:8392, L1959:8475 och L1959:8474).

Syfte och genomförande

Syftet med den arkeologiska förundersökningen var att avgränsa fornlämningen L1959:8136, hägnadssystem samt L1959:8305, förhistorisk husgrund. Syftet var även att med ett vetenskapligt arbetssätt dokumentera de berörda fornlämningarna. Länsstyrelsen föreslog att de planerade ingreppen skulle sammanföras och läggas inom det område som nyligen varit åker.

Förundersökningen utfördes genom att den yta som planerats för exploatering samt ledningsdragning schaktades. Sammanlagd area på den

grävda ytan var drygt 550 m². Schakten togs upp med grävmaskin och handrensades kontinuerligt. Påträffade anläggningar inom förundersökningsytan undersöktes med gängse metod med skärslev till 50 %. En metalldetektering genomfördes inom upptagna schakt.

Dokumentation skedde genom inmätning, beskrivning i surfplatta/IDA och fotografering. Inmätning skedde med en RTK-GPS där schakt, anläggningar och fynd mättes in i koordinatsystemet Sweref99 TM.

Resultat

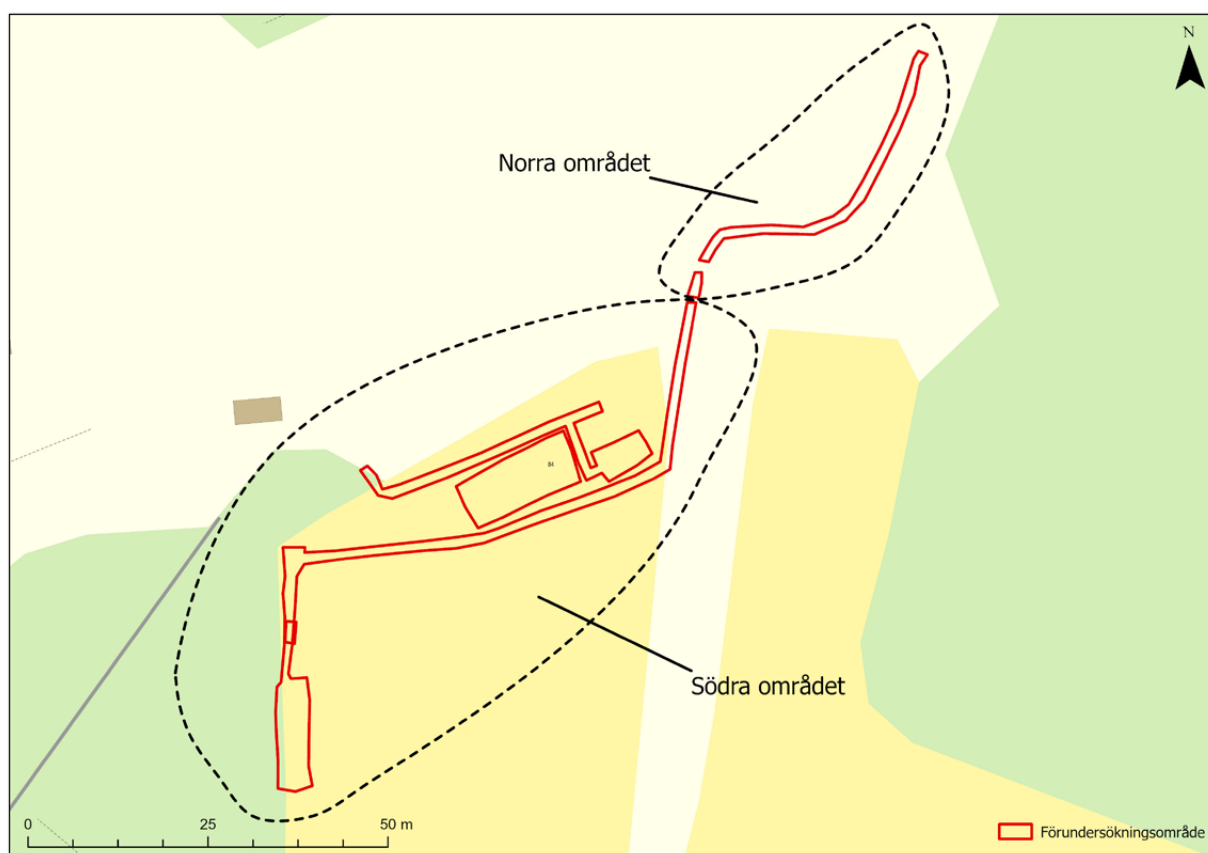
Nedan redovisas resultatet från den arkeologiska förundersökningen uppdelat i södra och norra förundersökningsområdet, se figur 3.

Södra förundersökningsområdet

I områdets södra del som enbart bestod av åkermark lades tre schakt för byggnader, ett djupschakt för brunn samt två längre och ett kortare ledningsschakt, drygt 1,3 m breda, se figur 4. Inom området påträffades nio anläggningar spridda över ytan, se figur 5.

Grop A1

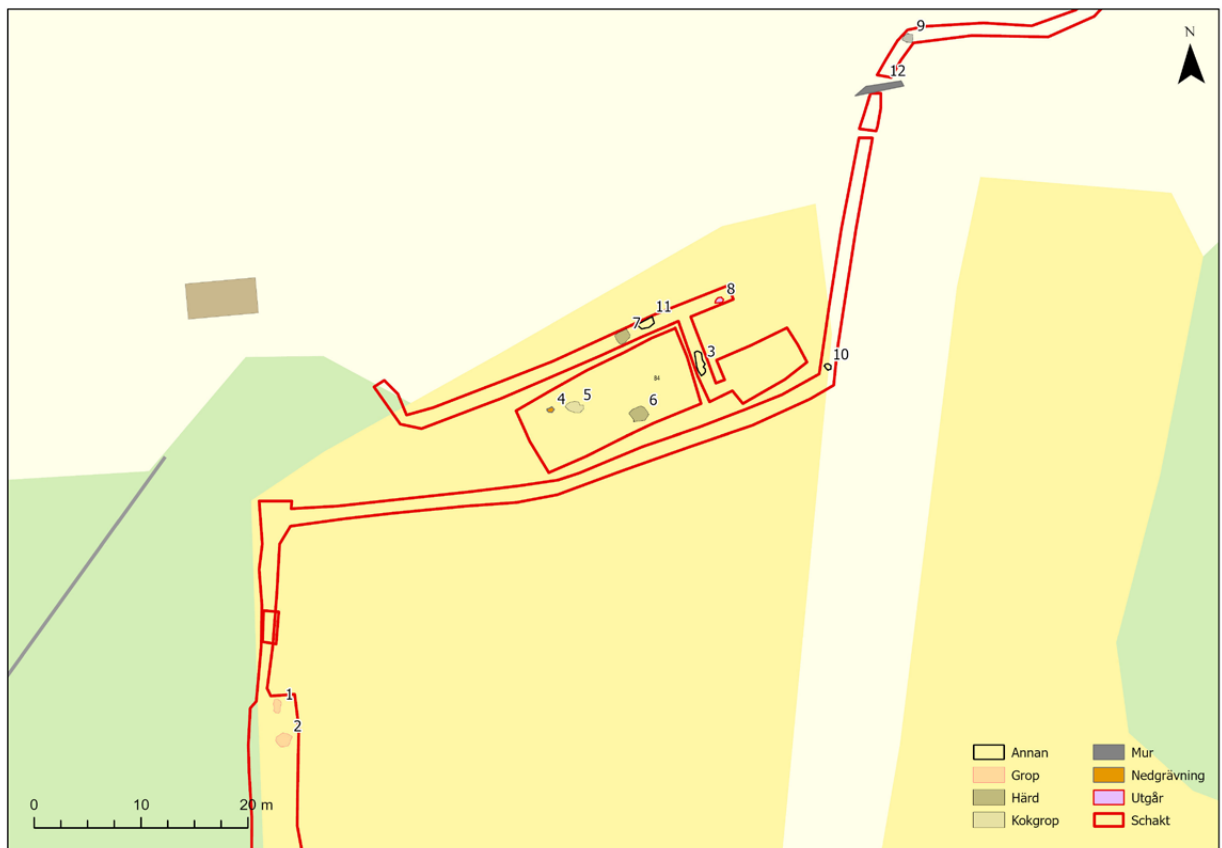
Gropen var 1,4 m lång, 0,7 m bred samt 0,2 m djup. Gropen var oregelbunden oval i plan och skålförmad i profil. Fyllningen bestod av grå sand med bitvis inslag av kol, se figur 6 och 7. Fyllningen var något fetare än kringliggande sand. Fynd i form av tandemalj (animal) samt något slaggliknande. En del småsten i fyllningen men inget direkt skörbränt. I fyllningen påträffades även recent material i form av porslin vilket kan tyda på att anläggningen blivit omörd.

Figur 3. Förundersökningsområdets delar.

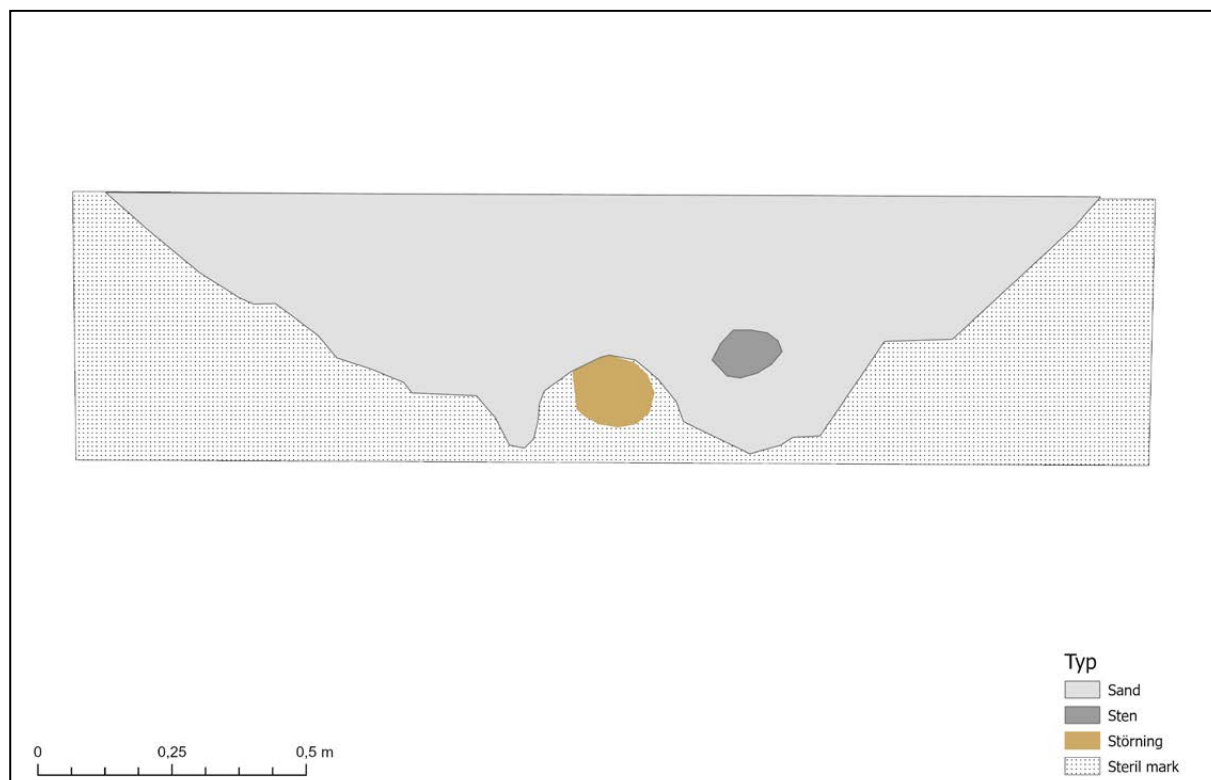
Figur 4. Schakt för byggnad. Till höger i bild syns ett smalare ledningsschakt. Fotograferat från öst.

Figur 5. Anläggningar påträffades i förundersökningsområdets södra del.

Figur 6. Grop A1 i profil, ritad mot nordost.

Figur 7. Grop A1 i plan, fotograferad från söder.

Grop A2

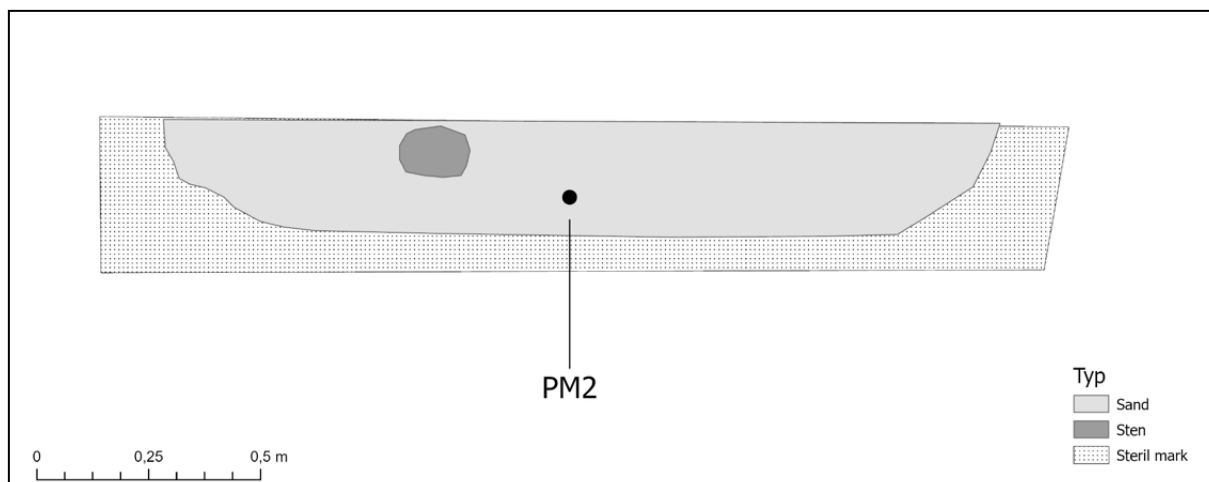
Gropen var 1,3 m lång, 1,3 m bred samt 0,2 m djup. Gropen var rund i plan samt skålformad i profil, se figur 8 och 9. Fyllningen bestod av ljusgrå sand med inslag av kol. Sanden i fyllningen var något fetare än kringliggande material. Ett antal stenar i storlek 0,1 m fanns i fyllningen. Fynd av keramik samt brända ben men även recent material så som

porslin och tegel förekom vilket kan tyda på att anläggningen blivit omrörd.

I gropen togs ett prov, PM2, vilket skickades till Vedlab för vedartsanalys. Analysen visade på tall (se bilaga 1) och vidare ^{14}C -analys (Ua-77855) gav en datering 1668–1949 e. Kr (Sigma 2), med störst sannolikhet 1724–1811 e. Kr (50,9 %), se bilaga 2.

Figur 9. Grop A2 i plan, fotograferad från söder.

Figur 8. Grop A2 i profil, ritad mot norr.

Annan A3

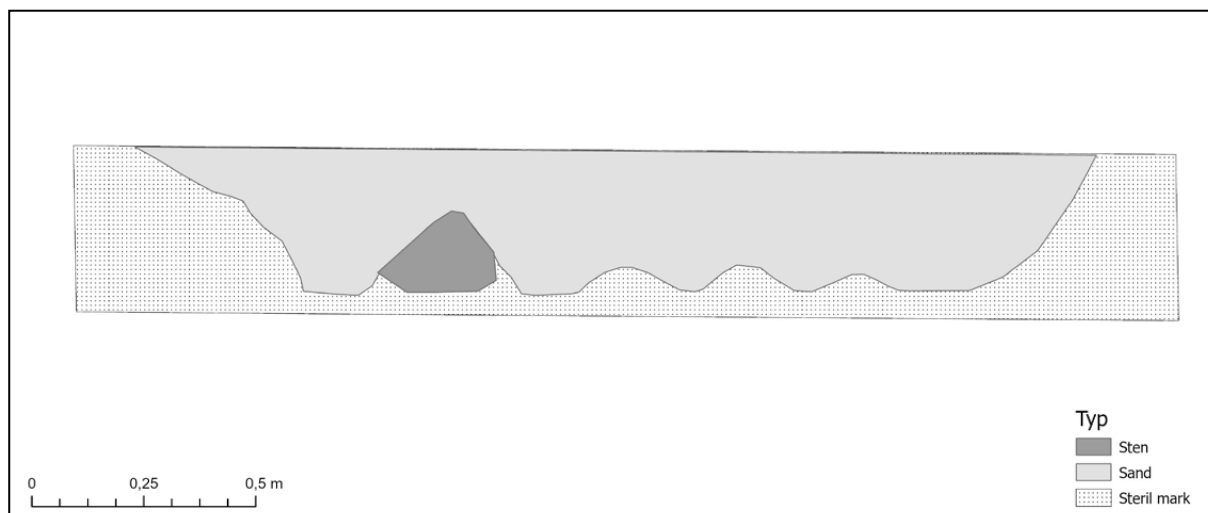
Anläggningen var 2,1 m lång, 0,8 m bred samt 0,25 m djup. En oregelbunden form i plan samt en skålform i profil. Fyllningen bestod av grå sand och en del småsten med enstaka större stenar upp till storlek 0,15 m, se figur 10. Kol och tänder från får påträffades i anläggningens yta. Anläggningens användningsområde är osäker men kan eventuellt vara någon form av nedgrävning.

Nedgrävning A4

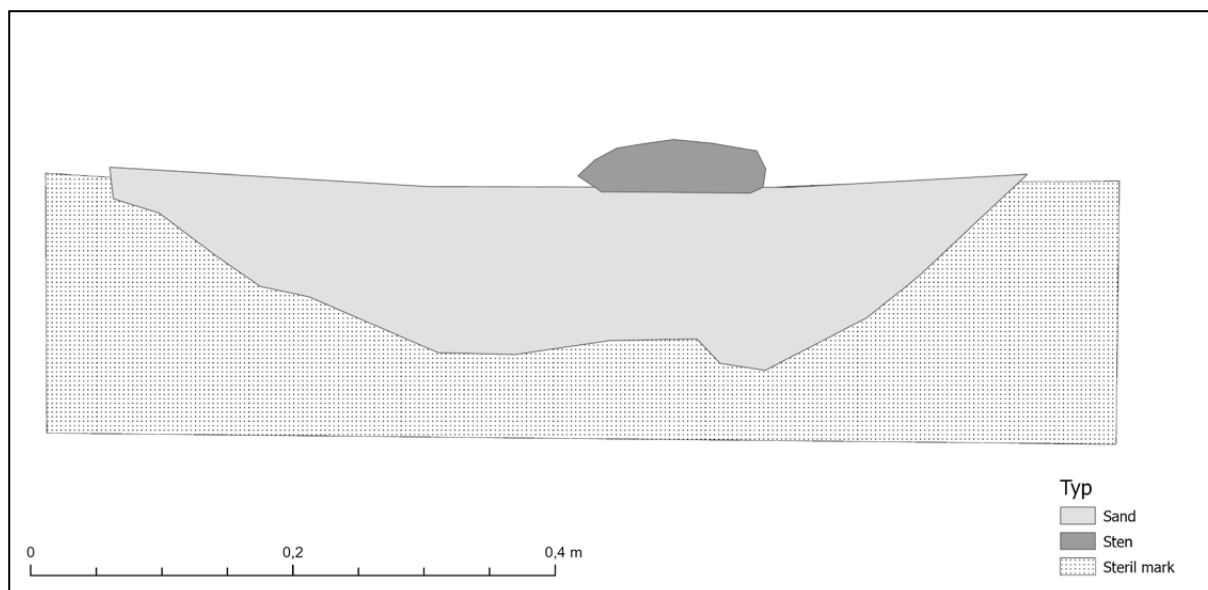
Nedgrävningen var 0,5 m lång, 0,6 m bred samt 0,1 m djup. En oregelbunden form i plan och flack i profil. Fyllningen bestod av sand med ett antal runda stenar i storlek 0,2 m, se figur 11.

Kokgrop A5

Kokgropen var 1,8 m lång, 1 m bred samt 0,25 m djup. Oval form i plan och skål i profil, se figur 12 och 13. Fyllning av grå sand med flera inslag av kol. Flera stenar i storlek 0,1–0,35 m. Flera av stenarna i fyllningen var skärviga.

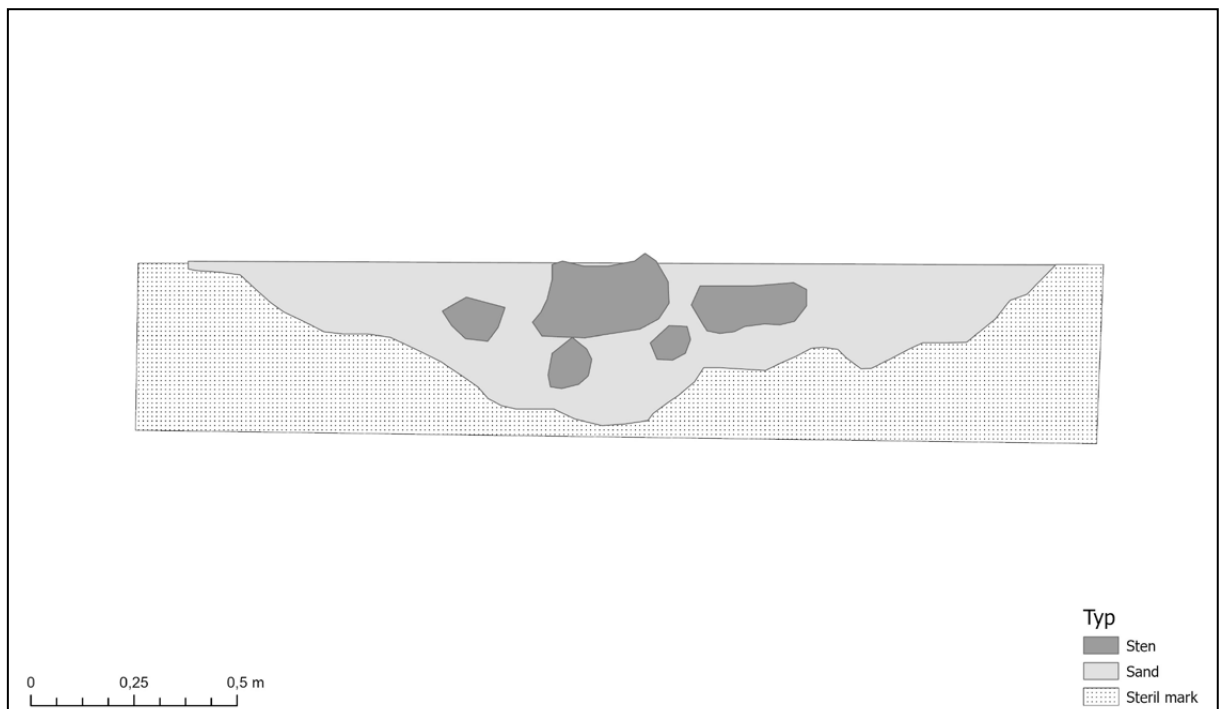
Figur 10. Anläggning A3 i profil, ritad mot väst.

Figur 11. Nedgrävning A4 i profil, ritad mot nordväst.

Figur 12. Kokgrop A5 i plan, fotograferad från nordväst.

Figur 13. Kokgrop A5 i profil, ritad mot sydväst.

Härd A6

Härden var 1,6 m lång, 1,6 m bred samt 0,2 m djup. Oregelbunden form i plan och skål i profil, se figur 14. Fyllningen bestod av gråsvart sand. I anläggningens mitt fanns en skålformad del som bestod av kol och svart sand, se figur 15 och 16. I anläggningen fanns även enstaka skörbrända stenar samt en del större eldpåverkade träbitar.

I härden togs ett prov, PM5, vilket skickades till Vedlab för vedartsanalys. Analysen visade på tall

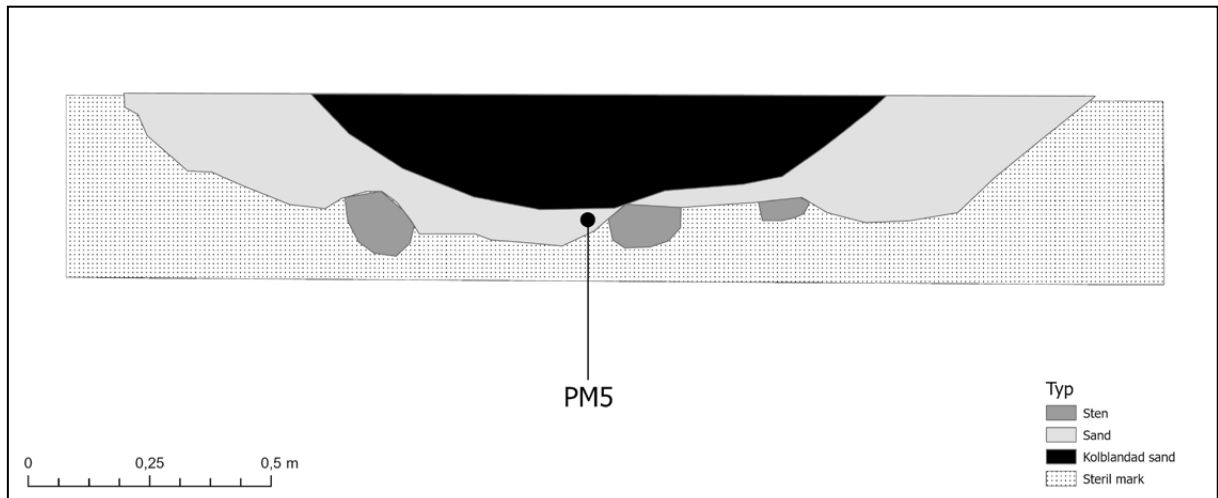
(se bilaga 1) och vidare ^{14}C -analys (Ua-77856) gav en datering 1647–1949 e. Kr (Sigma 2), med störst sannolikhet 1729-1808 e. Kr (53,9 %), se bilaga 2.

Härd A7

Härden var 1,2 m lång, 1,4 m bred samt 0,25 m djup. Oregelbunden form i plan och skål i profil. Fyllningen bestod av grå sand, se figur 17. I fyllningen fanns även kol och skärvig sten.

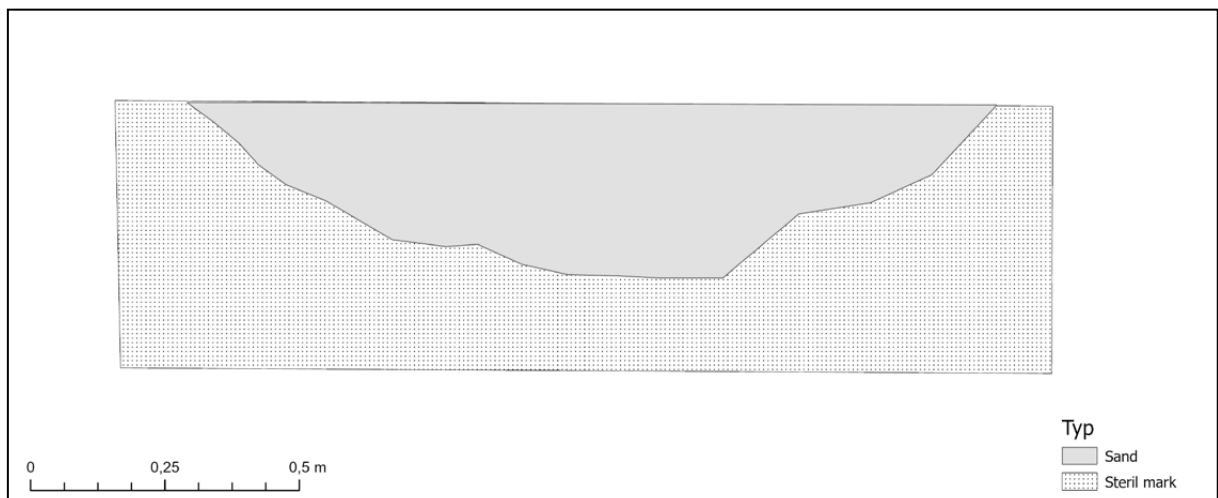
Figur 14. Härd A6 i plan, fotograferad från sydväst.

Figur 15. Hård A6 i profil, ritad mot öster.

Figur 16. Hård A6 i profil, fotograferad från väster.

Figur 17. Hård A7 i profil, ritad mot väst.

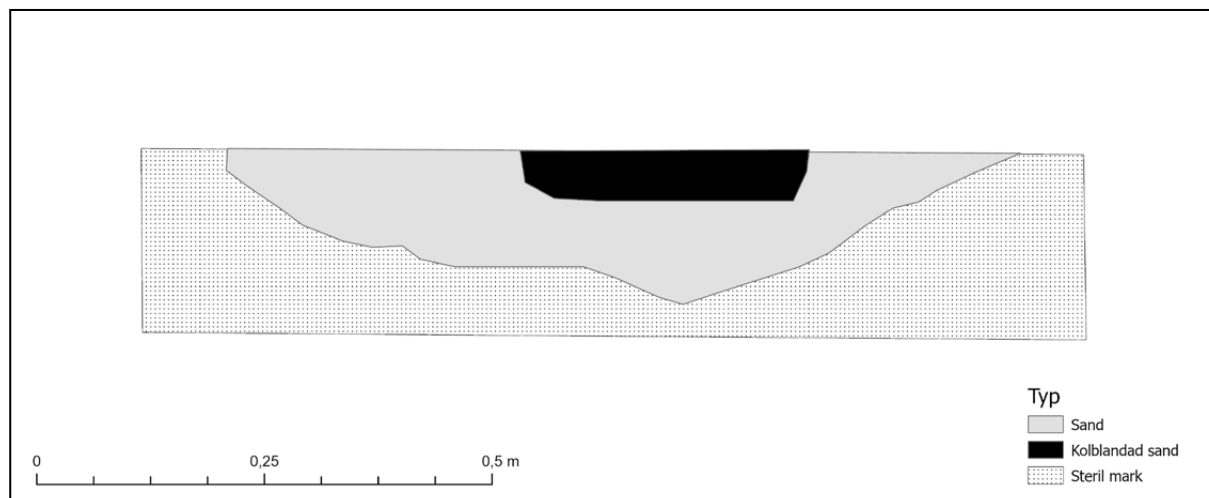
Annan A10

Anläggningen var 0,5 m lång, 0,6 m bred samt 0,1 m djup. Oval form i plan och flack i profil. Fyllningen bestod av ljusgrå sand. I plan samt i

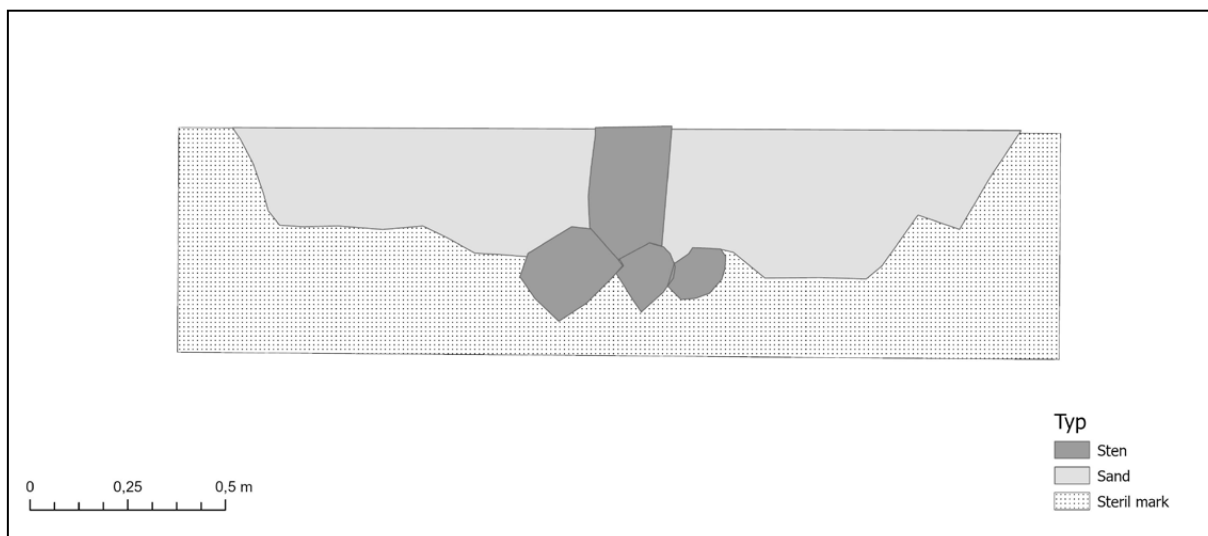
anläggningens mitt syntes en hel del kol tillsammans med en mycket fet fyllning, se figur 18 och 19. Anläggningen kan eventuellt vara ett stolphål.

Figur 18. Anläggning A10 i plan, fotograferad från sydöst.

Figur 19. Anläggning A10 i profil, ritad mot norr.

Figur 20. Anläggning A11 i profil, ritad mot norr.

Annan A11

Anläggningen var 1,5 m lång, 0,8 m bred samt 0,25 m djup. Oregelbunden form i plan och i profil. Fyllningen bestod av grå sand som var blandad med småsten och enstaka större stenar upp till storlek 0,3 m, se figur 20. De större stenarna såg ut att bilda en anläggning då en av stenarna tycktes vara rest. Eventuellt stolphål.

Norra förundersökningsområdet

Det norra förundersökningsområdet bestod av en äldre fägata, numera promenadstig, samt en äldre åker, se figur 21. Här lades två schakt, ett 3,5 m långt schakt samt ett 48 m långt schakt. Inom området påträffades en anläggning, se figur 22.

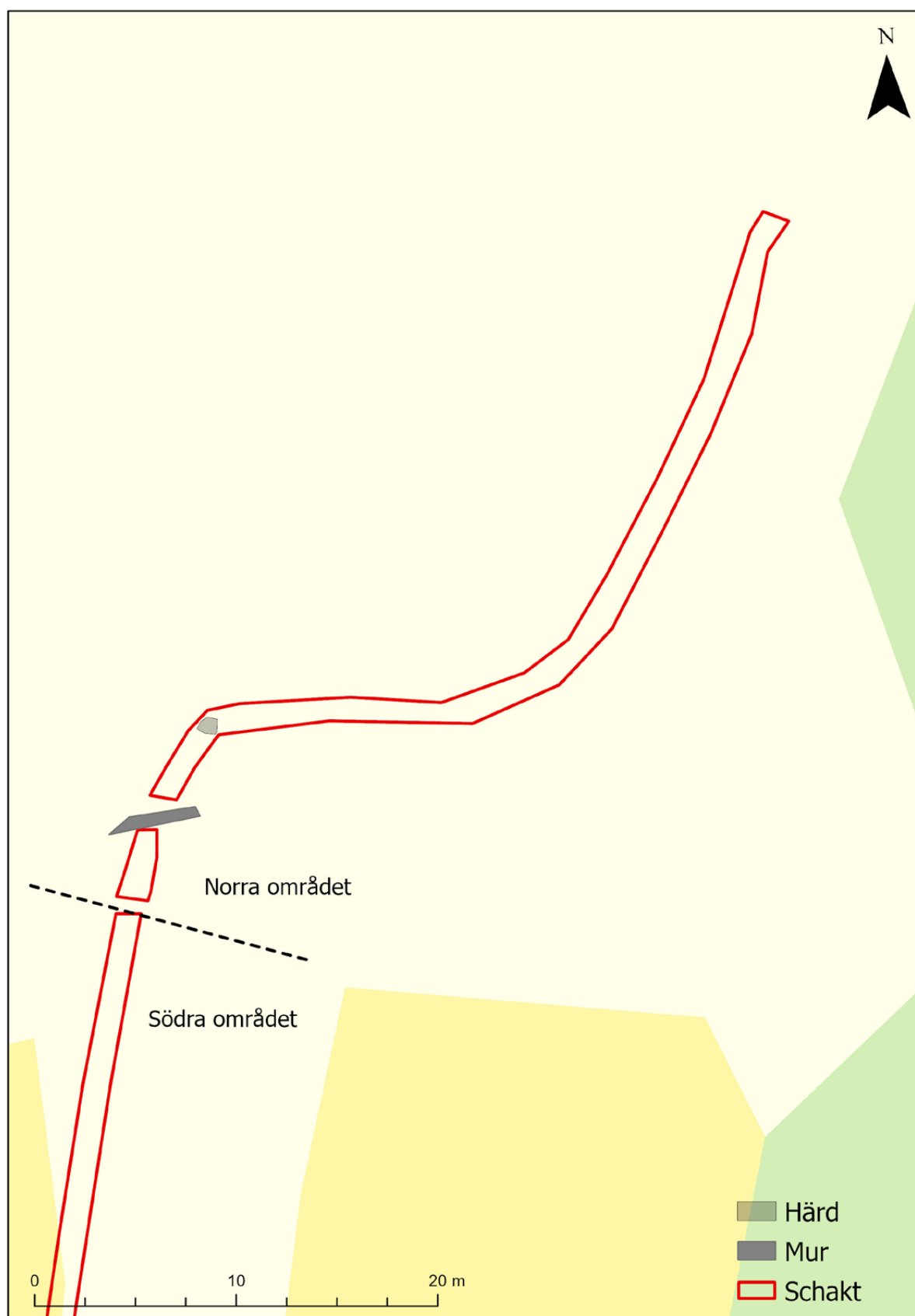
Härd A9

Härden var 1,1 m lång, 1 m bred samt 0,25 m djup. Rund form i plan och skål i profil, se figur 23. Fyllningen bestod överst av grå sand vilken senare övergick till en svart fet fyllning med kol, se figur 24 och 25. Enstaka mindre stenar i fyllningen, upp till 0,1 m.

I härden togs ett prov, PM8, vilket skickades till Vedlab för vedartsanalys. Analysen visade på ek (se bilaga 1) och vidare ^{14}C -analys (Ua-77857) gav en datering 253–416 e. Kr (Sigma 2), med störst sannolikhet 323–416 e. Kr (73,7 %), se bilaga 2.

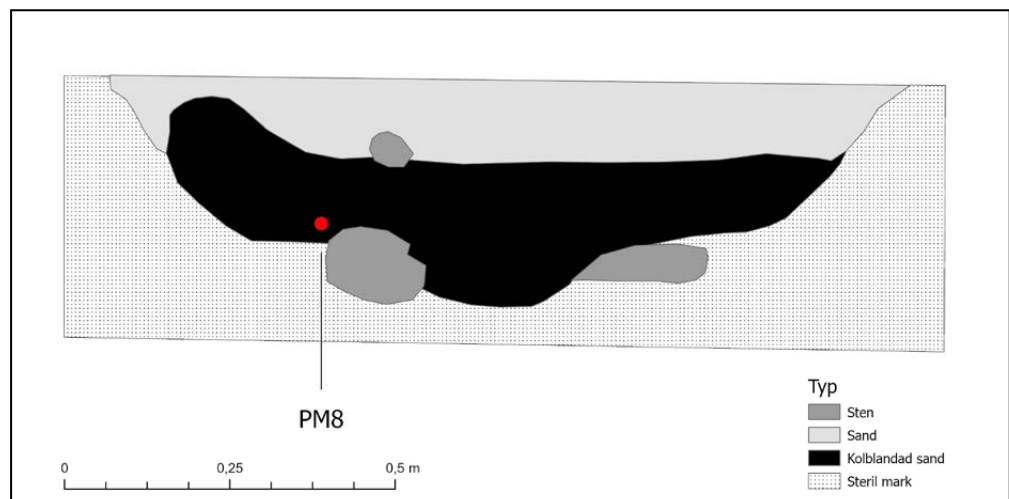
Figur 21. Nordligaste delen av norra schaktet angränsade mot Skäftekärrs rekonstruerade järnåldershusområde. Fotograferat från söder.

Figur 22. Anläggning påträffad inom förundersökningsområdets norra del.

Figur 23. Hård A9 i plan, fotograferad från söder.

Figur 24. Hård A9 i profil, ritad mot nordöst.

Figur 25. Hård A9 i profil, fotograferad från sydväst.

Mur A12

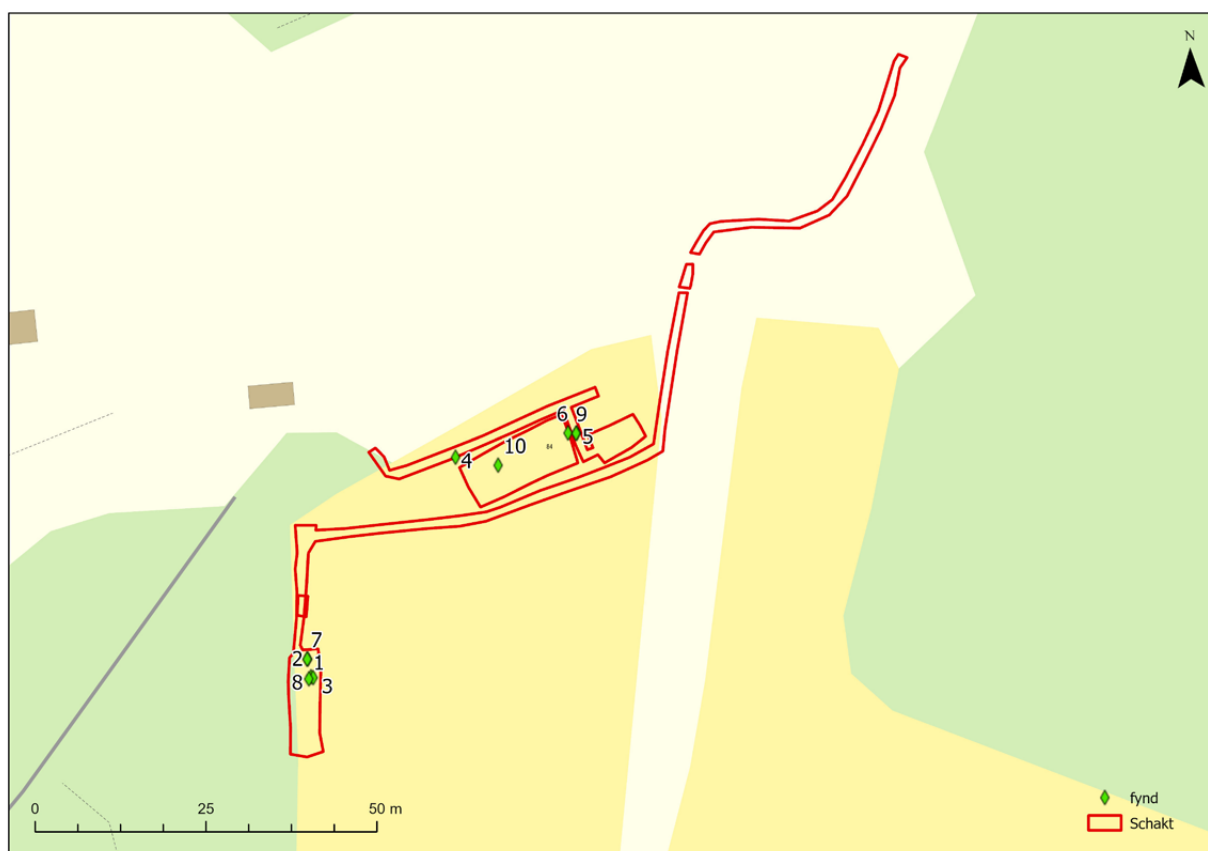
Muren bestod av en yngre stenmur, drygt 0,6 m, enligt uppgift anlagd på 2000-talet. Endast en mindre del av muren mättes in då denna låg i anslutning till två ledningsschakt där ledningen sedan skulle läggas under muren för att undvika att skada stenmuren.

Fynd

Vid den arkeologiska förundersökningen påträffades tio fynd, alla fynd hittades i områdets södra del. Främst påträffades ben samt brända ben (F1, F5, F9 samt F2, F10) med tre respektive två fyndposter. Tre fyndposter förhistorisk keramik (F3, F6 samt F8), en flinta (F4) och en bit slagg (F7) påträffades också, se figur 26 och 27.

Figur 27. Flinta (F4) påträffades som lösfynd vid schaktning. Keramik (F3) påträffades i grop A2.

Figur 26. Fyndspridning inom södra delen av området.

Tolkning

Skäftekärr är främst känt för sina ovanmark synliga fornlämningar från järnålder. I och med den arkeologiska förundersökningen bekräftas att lämningarna i Skäftekärr är mer extensiva än endast de som är synliga ovan mark.

I områdets norra del påträffades endast en anläggning, en härd, som daterades till romersk järnålder samt övergången till folkvandringstid vilket är samtida med tidigare dateringar från järnåldersbebyggelsen i Skäftekärr.

Dateringarna från det södra området visar däremot på yngre aktiviteter, dock påträffades förhistorisk keramik samt flinta inom samma område. Exempelvis grop A2 som daterades till 1668–1949 e. Kr. men som även innehöll förhistorisk keramik (F3). Trots det begränsade materialet visar det på en lång kontinuitet av aktiviteter i området i Skäftekärr.

Åtgärdsförslag

Då all schaktning som skulle göras inför nybyggnationen utfördes vid den arkeologiska förundersökningen anses ingen mer arkeologi behövas vid exploateringen, så länge det inte schaktas mer eller djupare på platsen.

Referenser

- Alexandersson, K. 2021. *Nedgrävning av elledning. Arkeologisk schaktövervakning 2021. Skäftekärr 1:14 m.fl., Böda socken, Borgholms kommun, Kalmar län, Öland.* Arkeologisk rapport 2021:15, Kalmar läns museum.
- Axelsson, R., Janzon, K. och Rahmqvist, S. 1996. *Öland: Det medeltida Sverige. Band 4 Småland:3 Öland.* Riksantikvarieämbetet.
- Fallgren, J-H. 1993. *Bebyggelsehistoriska undersökningar i Böda sn på Öland.* Kalmar län. Årsbok för kulturhistoria och hembygdvård. Årg 78.
- Fallgren, J-H. 2001. Böda socken. ur *Ölands järnåldersgravfält volym IV.* (red) Rasch, M. 2001. Riksantikvarieämbetet och Statens historiska museer
- Fallgren, J-H. 2006. *Kontinuitet och förändring: bebyggelse och samhälle på Öland 200–1300 e Kr.* Aun 35. Diss. Uppsala universitet.
- Fallgren, J-H. 2020. *De välbevarade järnåldersbyarna på norra Öland – unika i Europa.* Historielärarnas Förening. Årsskrift 2020.
- Petersson, M. 2002. *VA-ledning till Byrum, Böda sn, Borgholms kommun, Öland.* Arkeologiska rapport Kalmar läns museum.

Tekniska och administrativa uppgifter

Länsstyrelsens dnr:	431-10827-2021
Kalmar läns museums dnr:	33-457-2021
Projektnummer KLM:	A2232
Uppdragsgivare:	Fornverkstan ideell förening
Landskap:	Öland
Kommun:	Borgholm
Socken:	Böda
Fastighet:	Skäftekärr 1:15
Fornlämningsnr:	L1959:8136 och L1959:8305
X koordinat:	6347540.042
Y koordinat:	1572477.342
Latitud:	57.248026
Longitud:	17.005855
M ö h:	11
Fältarbetstid:	15–19 september 2022
Antal arbetsdagar:	3
Personal:	Sebastian Eriksson & Tove Wahlberg Traneskog
Foto, Du-nummer:	415:1–7
Fyndnummer:	1–10
Fynd:	Fynden förvaras i väntan på fyndfördelning i Kalmar läns museums magasin under sitt KLM-nummer. Fynden finns registrerade i en för ändamålet upprättad Microsoft Access-databas.
Analyser:	Vedlab, Ångströmlaboratoriet Uppsala universitet
Tidsålder:	Romersk järnålder, folkvandringstid, historisk tid
Dokumentation:	All dokumentation förvaras på KLM.
Inmätning:	Koordinater och höjdangivelser i rikets koordinatsystem SWEREF 99 TM och RH2000.

Bilagor

Bilaga 1. Vedartsanalysrapport av Erik Danielsson, Vedlab	32
Bilaga 2. ¹⁴ C-dateringsrapport av Melanie Mucke, Uppsala universitet	34
Bilaga 3. Anläggningstabell	37
Bilaga 4. Schakttabell	39
Bilaga 5. Fyndlista	40
Bilaga 6. Schaktplan	41
Bilaga 7. Fotolista digitala bilder	42

VEDLAB

Vedanatomilabbet

Vedlab rapport 23018

**Vedartsanalyser på material från Kalmar län,
Borgholm, Skaftekärr FU.**

VEDLAB

Vedanatomilabbet

Vedlab rapport 23018

2023-02-20

Vedartsanalyser på material från Kalmar län, Borgholm, Skafttekärr FU.

Uppdragsgivare: Tove Traneskog/Kalmar läns museum

Arbetet omfattar tre kolprover från en förundersökning på Öland.

Proverna innehåller kol från ek och tall vilket gör att eventuell hög egenålder får tas med vid bedömning av dateringsresultaten.

Analysresultat

Anl.	ID	Anläggnings- typ	Prov- mängd	Analyserad mängd	Trädslag	Utplockat för ¹⁴ C-dat.	Övrigt
2	2	Grop	0,1g	0,1g 1 bit	Tall 1 bit	Tall 34mg	
6	5	Härd	2,8g	2,7g 19 bitar	Tall 19 bitar	Tall 99mg	
9	8	Härd	5,3g	4,1g 30 bitar	Ek 30 bitar	Ek 116mg	

Erik Danielsson/VEDLAB
Box 178
791 24 FALUN
Tfn: 070 34 00 645
E-post: vedlab@vedlab.se
www.vedlab.se

De här trädslagen förekom i materialet

Art	Latin	Max ålder	Växtmiljö	Egenskaper och användning	Övrigt
Ek	<i>Quercus robur</i>	500- 1000 år	Växer bäst på lerhaltiga mulljordar men klarar också mager och stenig mark. Vill ha ljus, skapar själv en ganska luftig miljö med rik undervegetation med tex hassel.	Hård och motståndskraftig mot väta. Båtbygge, stängselstolp, stolpar, plogar, fat. Energirik ved ger mycket glöd.	Ekollonen har använts som grisfoder. Trädet har ofta ansetts som heligt. Man talar ofta om 1000-års ekar men de är sällan över 500 år.
Tall	<i>Pinus silvestris</i>	600 år	Anspråkslös men trivs på näringsrika jordar. Den är dock ljuskrävande och blev snabbt utkonkurrerad från de godare jordarna när granen kom	Stark och hållbar. Konstruktionsvirke, stolpar, pålar, båtbygge, kärl (ej för mat) takspån, tjärbloss, träkol, tjärbränning	Underbarken till nödmjöl, årsskott kokades för C- vitaminerna. Även som kreatursfoder

Uppgifter om maximal ålder, växtmiljö, användning mm är hämtade ur: Holmåsen, Ingmar Träd och buskar. Lund 1993. Gunnarsson, Allan Träden och människan. Kristianstad 1988. Mossberg, Bo m.fl. Den nordiska floran. Brepol, Turnhout 1992.

Vedartsanalysen görs genom att studera snitt- eller brottytor genom mikroskop. Jag har använt stereolupp Carl Zeiss Jena, Technival 2 och stereomikroskop Leitz Metalux II med upp till 625 gångers förstoring. Mikroskopfoton är tagna med Nikon Coolpix 4500. Referenslitteratur för vedartsbestämningen har i huvudsak varit Schweingruber F.H. Microscopic Wood Anatomy 3rd edition och Anatomy of European woods 1990 samt Mork E. Vedanatomy 1946. Dessutom har jag använt min egen referenssamling av förkolnade och färskas vedprover.

Uppsala 2023-04-17

UPPSALA
UNIVERSITETÅngströmlaboratoriet
Tandemlaboratoriet

Kol-14 gruppen

Besöksadress:
Ångström Laboratoriet
Lägerhyddsvägen 1Postadress:
Box 529
751 21 UppsalaTelefon:
018 – 471 3124Hemsida:
<http://www.tandemlab.uu.se>E-post:
radiocarbon@physics.uu.seTove Wahlberg Traneskog
Kalmar läns museum
Box 104
391 21 KALMAR**Resultat av ^{14}C datering av träkol från Skäftekärr, Böda,
Borgholms kommun, Öland. (p 5027)****Förbehandling av träkol:**

1. Synliga rottrådar borttages.
2. 1 % HCl tillsätts (10 h, under kokpunkten) (karbonat bort).
3. 1 % NaOH tillsätts (10 h, under kokpunkten). Löslig fraktion fälls genom tillsättning av konc. HCl. Fällningen som till största delen består av humusmaterial, tvättas, torkas och benämns fraktion SOL. Olöslig del, som benämns INS, består främst av det ursprungliga organiska materialet. Denna fraktion ger därför den mest relevanta åldern. Fraktionen SOL däremot ger information om eventuella föroreningars inverkan.

Före mätningen av ^{14}C -innehållet i acceleratoren förbränns det tvättade och intorkade materialet, surgjort till pH 3, till CO_2 -gas som i sin tur grafiteras genom en Fe-katalytisk reaktion. I den aktuella undersökningen har fraktionen INS daterats.

RESULTAT

Labnummer	Prov	$\delta^{13}\text{C}\text{‰ V-PDB}$	^{14}C ålder BP
Ua-77855	pm2 a2	–24,7	179 ± 28
Ua-77856	pm5 a6	–24,9	201 ± 28
Ua-77857	pm8 a9	–26,8	1 704 ± 30

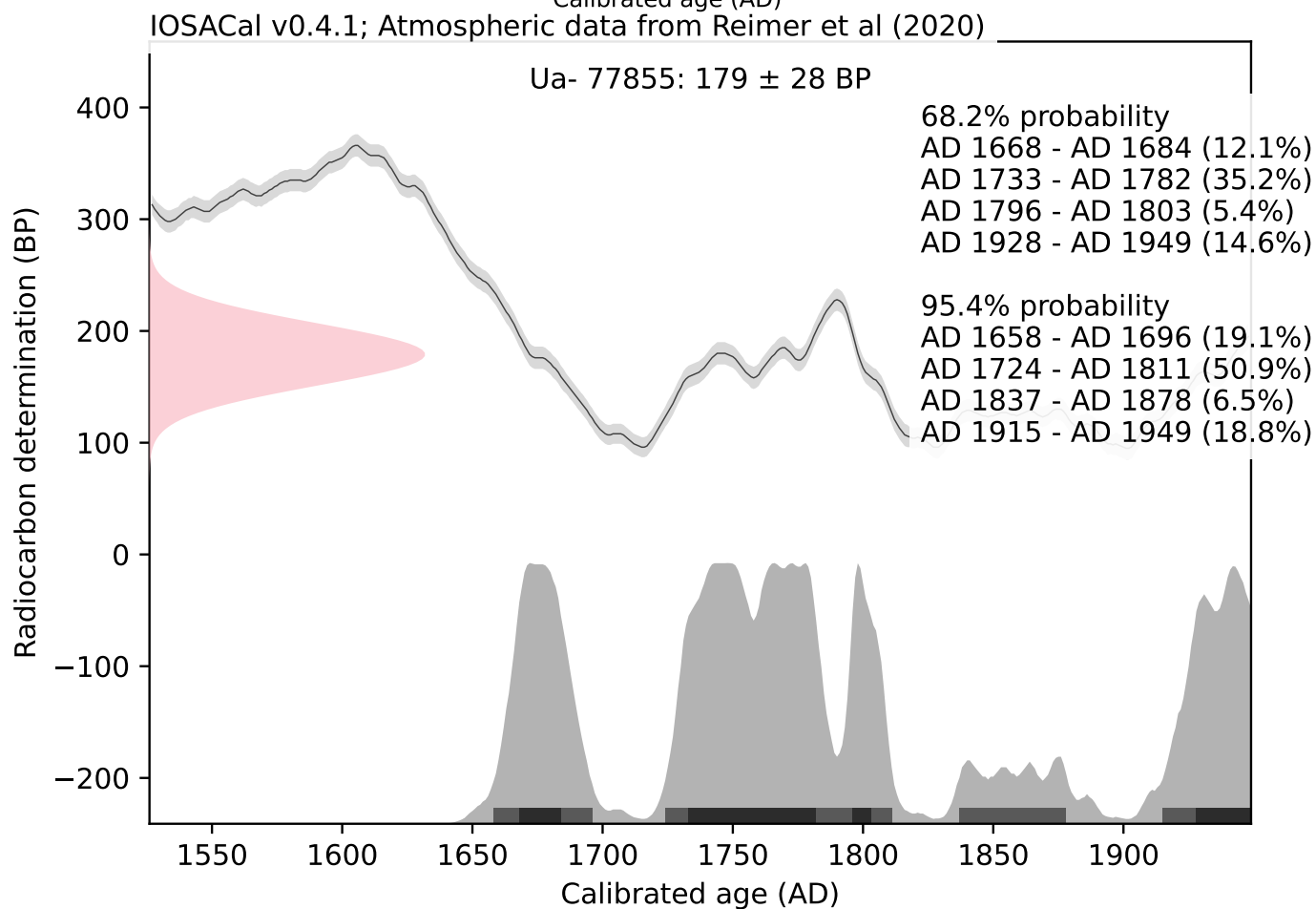
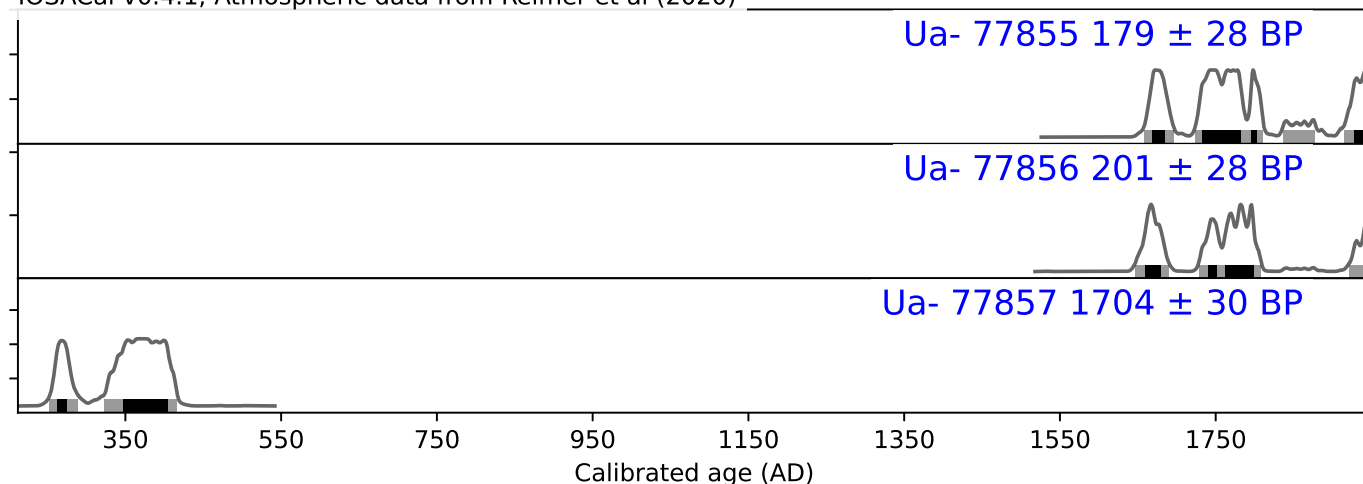
Med vänliga hälsningar

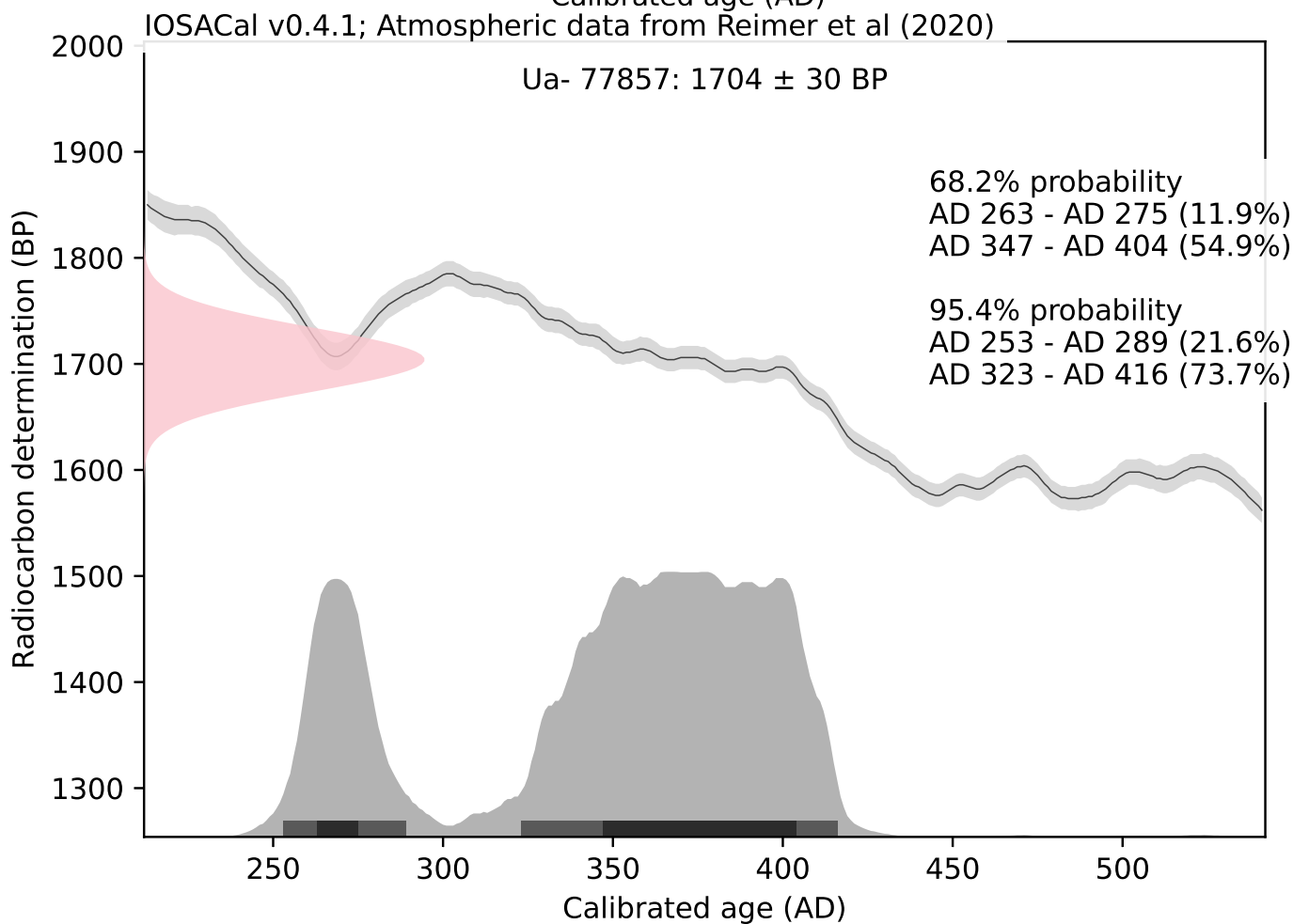
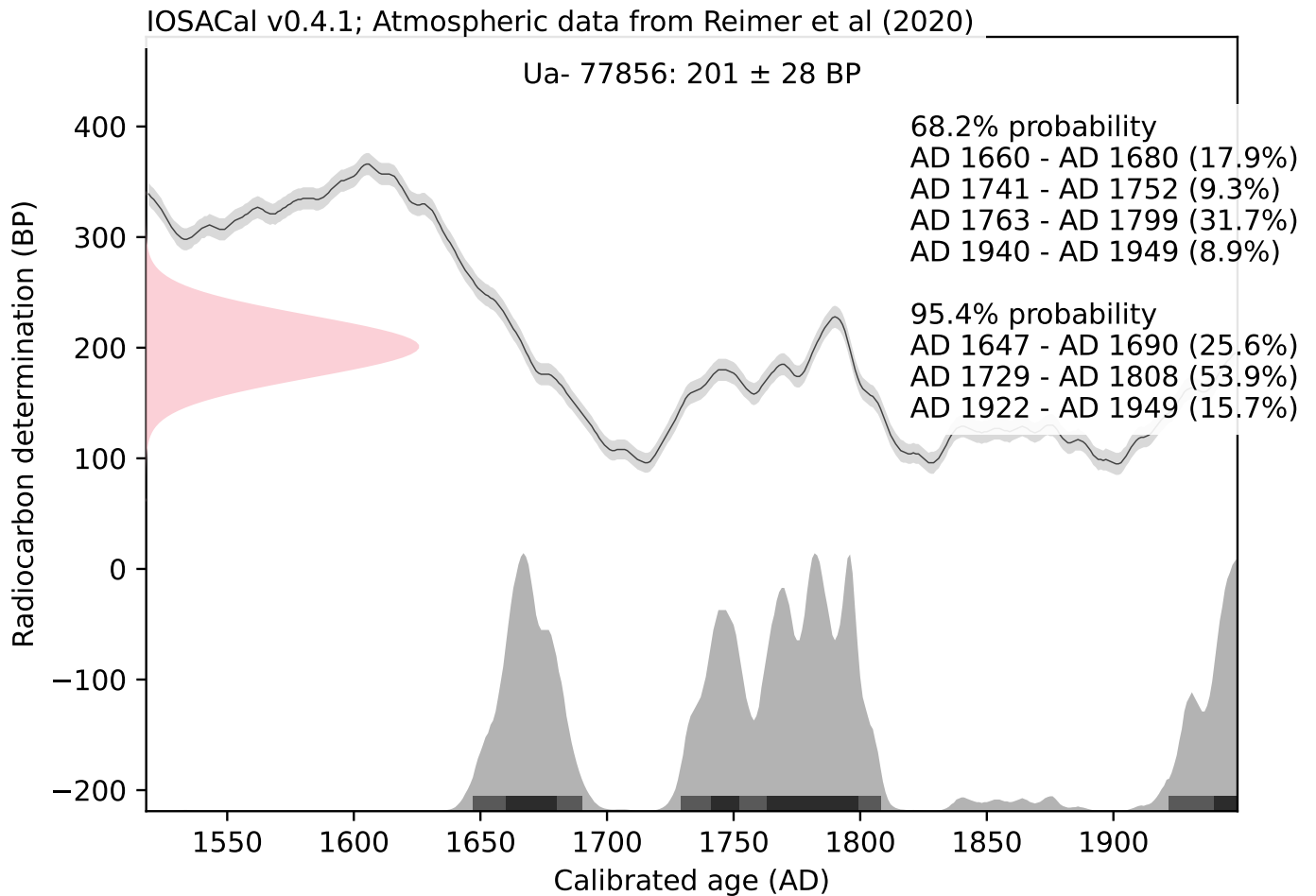
Melanie Melanie Mucke
2023.04.17
Mucke 13:06:27 +02'00'

Melanie Mucke/Daniel Primetzhof

Kalibreringskurvor

IOSACal v0.4.1; Atmospheric data from Reimer et al (2020)

Id		Anläggning	Längd (m)	Bredd (m)	Djup/höjd (m)	Form i plan	Form i profil	Fyllnings- typ	Fyllnings- färg	Beskrivning och tolkning
1	Grop		1,4	0,7	0,3	Oval	Skål	Sand	Grå	Oregelbunden oval i plan, bitvis kol i fyllningen. Fyllningen något fetare än kringliggande sand. Fynd i form av tandemalj (animal) och något slagglignande. En del småsten under 0,05 m, inget direkt skörbränt.
2	Grop		1,3	1,3	0,2	Rund	Skål	Sand	Ljusgrå	Fynd av recent material i form av porslin och tegel. Ev omrörd anläggning. Ett antal stenar i fyllningen, storlek 0,1m. Sanden är något fetare. Inslag av kol. En skörbränd sten. Fynd av keramik och brända ben. Under gropen kommer en ljus orange morän.
3	Annan		2,1	0,8	0,25	Oregelbunden	Skål	Sand	Grå	Skålformad med grå sand i fyllningen. Stor kalksten i anläggningens södra del. Småsten i fyllningen med enstaka något större stenar. Kol och tänder påträffades i ytan.
4	Nedgrävning		0,5	0,6	0,1	Oregelbunden	Flack	Sand		Mindre nedgrävning, ev stolphål? Ett antal runda stenar i fyllningen ca 0,2 m.
5	Kokgrop		1,8	1	0,25	Oval	Skål	Sand	Grå	Fyllning av lös sand med flera inslag av kol. Dock verkar några vara rötter. Mycket sten i storlek 0,1-0,35 m. Under kokgropen kommer en hård morän. Flera av stenarna i fyllningen är skärviga.
6	Härd		1,6	1,6	0,2	Oregelbunden	Skål	Sand	Svart	I profil syns en tydlig nedgrävning som bestod av grå sand. I nedgrävningens mitt fanns en skålformad del som var full av kol. Denna del bestod förutom av kol även av svart sand. Här fanns även brända träbitar som togs in. Enstaka skörbrända stenar. Anläggningen ligger direkt på sandig morän. I plan en tydlig gräns av kol vilket sedan bitvis följs av en brungrå sand. I västra delen kommer sedan den ljusa sanden följs av orange sandig morän. I östra delen kommer den sandiga moränen direkt utanför den brungrå fyllningen.
7	Härd		1,2	1,4	0,25	Oregelbunden	Skål	Sand	Grå	Fyllningen är av gråaktig sand. Kol och skärvig sten framkommer i fyllningen och på ytan. Skärvig sten även på botten. Sanden omkring anläggningen är ljusare brunaktig.
8	Utgår		1	0,4						

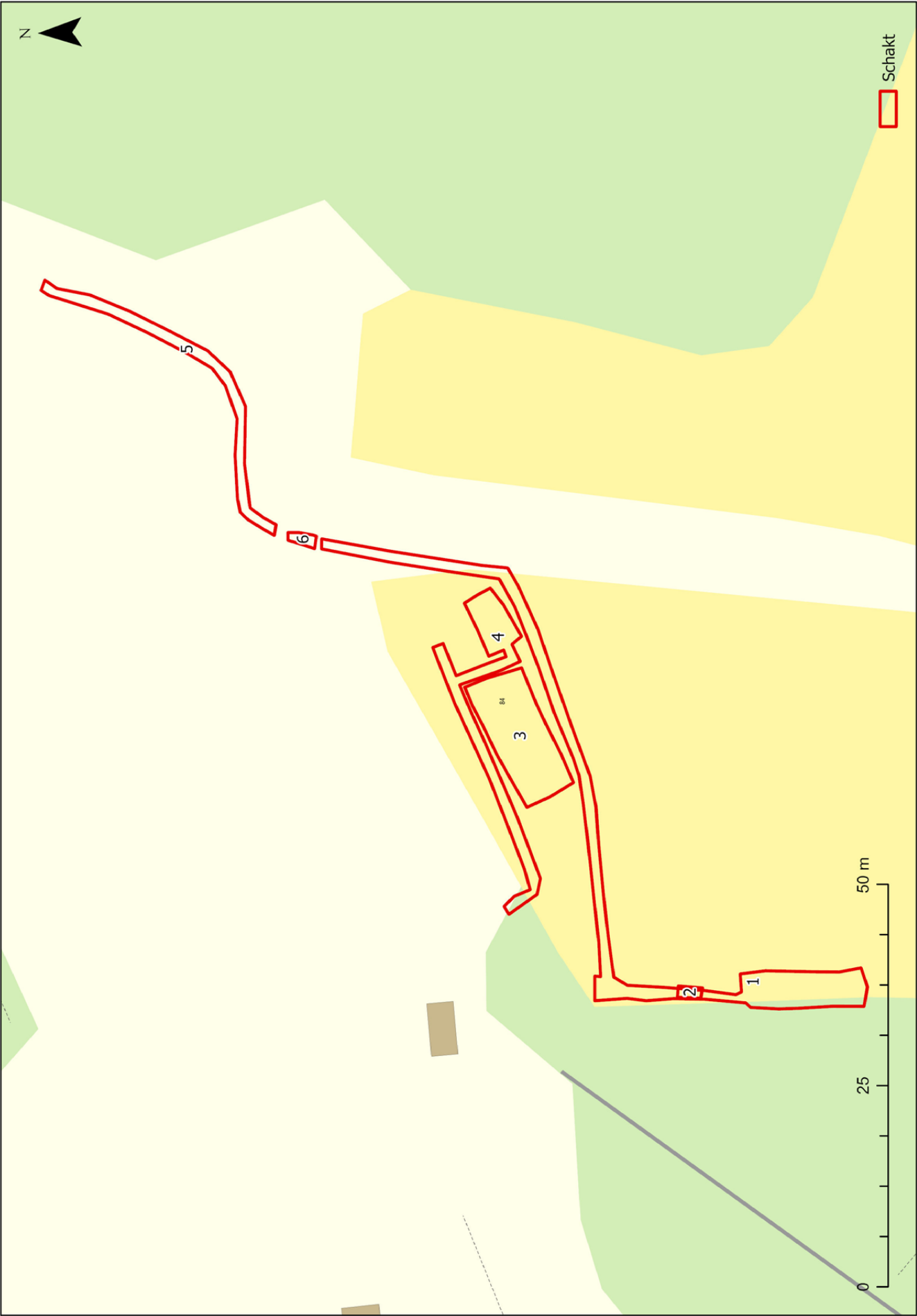
Id	Anläggning	Längd (m)	Bredd (m)	Djup/höjd (m)	Form i plan	Form i profil	Fyllnings- typ	Fyllnings- färg	Beskrivning och tolkning
9	Härd	1,1	1	0,25	Rund				Fyllningen bestod överst av grå sand som övergick till en svart fet fyllning med kol. Enstaka mindre stenar i fyllningen, upp till 0,1 m.
10	Annan	0,5	0,6	0,1	Oval	Flack	Sand	Ljusgrå	Ljusgrå och kolig fläck som nästan ser ut som ljus lera. Runt den ljusa mitten finns en mörkbrun linje. Under anläggningen är det grusig sand. Ev stolphål?
11	Annan	1,5	0,8	0,25	Oregelbunden	Oregelbunden	Sand	Grå	Anläggningen består av en fyllning av gråaktig som är blandad med småsten och enstaka större stenar. De större stenarna ser ut att bilda en anläggning, en av stenarna tycks vara rest, den är 0,3 m hög och 0,2 m bred. Stolphål?
12	Mur								Del av yngre stenmur som löper längs vägen.

Bilaga 4. Schakttabell

Id	Djup (m)	Beskrivning
1	0,3	
2	1,5	Djupschakt för trekammarbrunn, som mest 1,5 m djupt, då nåddes berget
3	0,3	Djup 0,3 m, matjord ca 0,2 m. Under det sand med inslag av orange fläckar. Enstaka större stenar upp till 0,5 m i övrigt en hel del mindre ca 0,2 m.
4	0,3	
5	0,3	Matjord drygt 0,2 m. Grusig botten som var orangefärgad över hela norra delen av schaktet. Botten bestod av sand, bitvis blandad med morän.
6	0,3	Mindre schakt ute i vägen. Omrörda massor, förmodligen efter eldragning.

Bilaga 5. Fyndlista

Fyndnr	Relation till	Fyndtyp
1	A1	Ben
5		Ben
9	A3	Ben
10	A5	Bränt ben
2	A2	Bränt ben
4		Flinta
8		Keramik
3	A2	Keramik
6		Keramik
7	A1	Slagg

Fotolista digitala bilder

Landskap: Öland
Socken: Böda
Fastighet: Skäftekärr 1:15

2022

DU 415

Nr Motiv	Från	Datum
1 Kokgrop A5 i plan	V	2022-09-16
2 Härd A6 i plan	NÖ	
3 Översikt schacktt i öst	NV	
4 Översikt mittenschakt	Ö	
5 Rekonstruktion av järnåldershus	S	
6 Arbetsbild	S	
7 Översikt schakt mot fägata	SÖ	

DU415_1.jpg

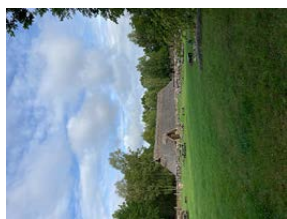
DU415_2.JPG

DU415_3.JPG

DU415_4.JPG

DU415_5.JPG

DU415_6.JPG

DU415_7.JPG

Adress Box 104,
S-392 21 Kalmar

Telefon 0480-45 13 00

E-post info@kalmarlansmuseum.se
Webb kalmarlansmuseum.se

